

RG nr Invullen door griffier	
Datum:	
Indiener:	D66, raadslid Marc van Opstal
Onderwerp:	Een opt-insysteem voor ongeadresseerd reclamedrukwerk
Initiatiefvoorstel:	<p>Voor ongeadresseerd huis-aan-huisdrukwerk geldt momenteel een opt-outsysteem. Dit wil zeggen dat iedereen automatisch folders en bladen in de brievenbus krijgt, behalve als er op de brievenbus met een “NEE/JA” of “NEE/NEE” sticker staat aangegeven dat de bewoner hier niet van gediend is. In het huidige systeem wordt er van inwoners van de gemeente Kapelle verwacht om actie te ondernemen als zij geen reclamedrukwerk willen ontvangen. Zij kunnen dan een gratis sticker afhalen bij het gemeentehuis of de sticker in andere ontwerpen op eigen kosten aanschaffen.</p> <p>De gemeente wil juist duurzame keuzes stimuleren. Daarom is het belangrijk dat beleid zoveel mogelijk barrières wegneemt om als inwoner van de gemeente Kapelle deze keuzes te maken.</p> <p>D66 stelt het College voor om in gemeentelijk beleid regelgeving te verankeren voor de uitvoering van een opt-insysteem voor ongeadresseerd reclamedrukwerk en deze nieuwe regels vanaf 1 juli 2020 van kracht te laten zijn. Indien bewoners reclamefolders wensen te ontvangen kunnen zij dit actief aangeven middels een “JA/JA” sticker op de brievenbus. Maakt een bewoner geen actieve keuze, dan wordt voortaan een “NEE/JA” keuze verondersteld: op dit adres worden wel huis-aan-huisbladen, maar geen reclamedrukwerk bezorgd. De gemeente handhaaft het nieuwe beleid, en kan adverteerders die deze regels overtreden een last onder dwangsom opleggen.</p>
Inhoud:	<p><i>Aanleiding: korte schets van de voorgeschiedenis en aanleiding van het raadsvoorstel</i></p> <p>Achter het idee van de “JA/JA” sticker zit het fundament van drie broodnodige mentaliteitsveranderingen die van vitaal belang zijn om op het gebied van klimaat en milieu stappen te maken:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het voorkomen van afval is duurzamer dan achteraf recycelen. 2. Kiezen voor de duurzame keuzes moet minder inspanning vergen dan wanneer je de duurzame keuzes niet wil maken. Nu is het vaak andersom. 3. De macht van het aantal: vele kleine bijdrages zijn samen

heel veel en kunnen het verschil maken.

Gedreven door de mogelijkheden van het internet zien we overal om ons heen slimme manieren ontstaan om informatie met elkaar te delen. Met gepersonaliseerde advertenties ontvang je op je smartphone aanbiedingen van winkels in de buurt op basis van locatietracing. Ondernemers uit vele bedrijfstakken (van supermarkten tot modewinkels tot restaurants) delen hun nieuwste menukaarten, acties of kortingen via hun social media of website.

In de digitale wereld is het zo dat de ontvanger van commerciële mailings via een actieve handeling toestemming moet geven voor het ontvangen van deze mails. Zonder die toestemming mag een bedrijf niets versturen. Tegelijkertijd kent de 'offline' reclamewereld nog steeds de ouderwetse gewoonte die wordt gekenmerkt door verspilling en milieubelasting, namelijk de verspreiding van ongevroegd en ongeadresseerd huis-aan-huisdrukwerk. D66 Kapelle is van mening dat het tijd is om deze gewoonte aan te passen aan de huidige tijd. In dit voorstel stelt D66 daarom voor om een opt-insysteem te realiseren in de gemeente, vergelijkbaar met de Reclame Code voor online commerciële mailings. Dit sluit aan bij de opvattingen van het College over Kapelle als innovatieve gemeente en draagt bovendien bij aan de in het Strategisch Kompas geformuleerde Ambitie 4 Duurzaamheid: Vaart maken met duurzaamheid.

Binnen Nederland is Amsterdam de eerste gemeente die een opt-insysteem voor ongeadresseerd reclamedrukwerk heeft ingevoerd. Sinds 1 januari 2018 mag ongeadresseerde reclame uitsluitend in brievenbussen worden gestopt met een ja/ja sticker. Met de brievenbusstickers wil Amsterdam papierverspilling tegengaan. Sinds de invoering van de ja/ja sticker, wordt reclamedrukwerk alleen nog bezorgd als er om is gevraagd. Vóór 2018 kregen bijna 210.000 Amsterdamse huishoudens ongeadresseerd drukwerk door de bus. Na de invoering van de Ja/Ja-sticker daalde dit naar ruim 80.000 huishoudens. Bij huishoudens waar geen reclamedrukwerk meer wordt bezorgd, betekent dit een jaarlijkse besparing van 33 kilo papier per huishouden. Op 24 september 2019 oordeelde het Gerechtshof in Amsterdam dat de gemeente Amsterdam bevoegd was om de "JA/JA" sticker in te voeren. In navolging van Amsterdam gaan onder meer Utrecht, Rotterdam en Haarlem per 1 januari 2020 de sticker invoeren, en zijn in andere gemeenten voorbereidingen gestart waarbij nog geen concrete invoeringsdatum is geprikt. De verwachting is dat op termijn de "JA/JA" sticker voor de Nederlandse gemeenten de norm wordt.

De leden van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) stemden in grote meerderheid in met een motie om het voortouw te nemen om te komen tot een eenduidige gemeentelijke aanpak voor de invoering van een ja-jasticker in gemeenten die dat willen. Volgens de VNG blijkt uit onderzoek dat slechts 35 procent van de Nederlanders die nu geen sticker op de brievenbus heeft (en dus alle reclamefolders ongevraagd ontvangt) een ja-jasticker zou gaan plakken. De sticker is dus een eenvoudige maatregel om papierafval te voorkomen. In Amsterdam, waar de sticker al is ingevoerd,

steunt 84 procent van de inwoners dit beleid.

Voor de ondernemer die regelmatig in papiervorm adverteert betekent het opt-in systeem voor ongeadresseerd reclamedrukwerk minder bereik, maar het bereik dat overblijft is veel geconcentreerder en kwalitatiever omdat de advertentie mensen bereikt die zelf hebben aangegeven dat ze folders willen ontvangen.

Probleemstelling: wat is het probleem en waarom is het een probleem?

De productie van het papier van reclamefolders belast het milieu, net als het drukken en vervoeren ervan. Iedere ongewenste folder heeft onnodige milieu-impact.

Volgens cijfers van Milieu Centraal vallen er in Nederland zo'n 1.600 ongeadresseerde reclamefolders op de deurmat van een huis zonder brievenbussticker. Dat zijn ruim 30 folders per week. Het komt neer op ruim 32 kilo reclamedrukwerk per jaar. Daarbij gaat in drie op de tien huishoudens ook nog eens alles ongelezen bij het afval. Bovendien wordt het drukwerk regelmatig als bundel in een plastic hoesje geleverd. De verspreiding van zoveel reclamefolders leidt tot onnodig afval van papier en plastic en is een verspilling van energie voor productie en transport. D66 vindt deze gang van zaken niet passen bij de uitgangspunten van de duurzame, circulaire gemeente die Kapelle wil zijn.

In het Strategisch Kompas wordt bij Ambitie 4 Duurzaamheid gesteld "Op het gebied van afvalscheiding (circulair) zijn we een voorloper binnen Zeeland. Wel moeten we nog een flinke slag maken."

Als onderdeel van O.L.A.Z. (Openbaar Lichaam Afvalstoffenverwijdering Zeeland), werkt de gemeente Kapelle met andere Zeeuwse gemeenten samen op het gebied van de verwerking van huishoudelijk afval. De deelnemers van O.L.A.Z. streven naar 75% recycling van huishoudelijk afval en maximaal 100 kg restafval per inwoner per jaar in 2020. In 2025 nog 30 kg restafval per inwoner per jaar.

Uit cijfers verstrekt door de afdeling Leefomgeving van de gemeente Kapelle, blijkt dat:

- De hoeveelheid restafval per inwoner gedaald is van 182 kilo per inwoner in 2015 naar 133 kilo in 2016, 126 kilo in 2017 en 122 kilo in 2018.
- De hoeveelheid gft-afval per inwoner is gestegen van 133 kilo per inwoner in 2015 naar 149 kilo in 2016, 147 kilo in 2017, en 142 kilo in 2018.
- De hoeveelheid kff-afval ("kunststof flesjes en flacons", per 2016 ook drankkartons) is gestegen van 8 kilo per inwoner in 2015 naar 16 kilo per inwoner in 2016 en 2017, en 17 kilo in 2018.
- De hoeveelheid ingezameld papier daalt van 66 kilo per inwoner in 2015 en 67 kilo per 2016, naar 61 kilo in 2017 en 60 kilo in 2018.

Door de invoering van het "Afval scheiden loont" systeem in 2016 (DIFTAR = gedifferentieerde tarieven = inwoners betalen voor het aantal keer dat de grijze afvalcontainer aan de weg wordt gezet) is de hoeveelheid restafval per inwoner fors gedaald, maar de daling van de hoeveelheid restafval stagneert. De hoeveelheid restafval ligt nog steeds ruim boven het doel van maximaal 100 kg restafval per inwoner per jaar in 2020, en is zeer ver verwijderd van de ambitieuze doelstelling van 30 (!) kg restafval per inwoner per jaar in 2025. We ontkomen er als gemeente niet aan om verstrekkende maatregelen te nemen om het bewustzijn te vergroten bij alle inwoners en tegelijkertijd een positieve gedragsbeïnvloeding te realiseren.

Volgens cijfers van Milieu Centraal over 2017 wordt in Nederland 78% van het oud papier en karton gescheiden aangeleverd voor recycling: 52 kilo van de 66 kilo oud papier en karton. Specifiek voor Kapelle zijn geen cijfers bekend over het percentage oud papier en karton wat gescheiden wordt aangeleverd, versus het percentage dat in het restafval verdwijnt. Op basis van bovenstaande landelijke gemiddeldes zou 14 kilo papierafval momenteel nog bij het restafval terechtkomen. Door een spoedige invoering van voorliggend opt-insysteem voor ongeadresseerd reclamedrukwerk, waarmee de totale hoeveelheid papierafval daalt inclusief het deel wat in het restafval verdwijnt, kan de gemeente Kapelle een stap maken in de richting van het doel van maximaal 100 kg restafval per inwoner per jaar in 2020.

Wijze van aanpak/oplossingsrichting: op welke wijze wil de indiener van het voorstel het probleem oplossen?

Kern van het voorliggende voorstel voor een opt-insysteem voor ongeadresseerd reclamedrukwerk is dat het in beginsel niet meer is toegestaan om commercieel ongeadresseerd reclamedrukwerk te verspreiden. Bij adressen zonder sticker mogen dan geen reclamefolders worden bezorgd. Drukwerk van vrijwilligers- en overige niet-commerciële organisaties waaronder ook politieke partijen en huis-aan-huisbladen mogen wel standaard bij alle huishoudens die dat willen, bezorgd blijven. De NEE/JA keuze (geen ongedrasseerd reclamedrukwerk, wél huis-aan-huisbladen) wordt de standaard, zowel bij huishoudens die dit expliciet middels een sticker hebben aangegeven, als bij huishoudens die geen sticker op de brievenbus hebben.

Bewoners kunnen net als in de huidige situatie middels een sticker aangeven dat zij geen drukwerk van vrijwilligers- en overige niet-commerciële organisaties waaronder ook politieke partijen en huis-aan-bladen wensen te ontvangen. Voor huishoudens die geen reclamefolders en ook geen huis-aan-huisbladen willen ontvangen blijft het systeem ongewijzigd: de NEE/NEE sticker blijft daarvoor volstaan.

Er zullen echter inwoners zijn die het juist erg op prijs stellen om ongeadresseerd reclamedrukwerk te ontvangen. Van deze bewo-

	<p>ners wordt dan verwacht dat zij een sticker op hun brievenbus aanbrengen met bijvoorbeeld de tekst JA/JA. Indien bewoners reclamefolders wensen te ontvangen kunnen zij dit dus actief aangeven. De productie en verspreiding van deze stickers is de verantwoordelijkheid van het bedrijfsleven dat drukwerk verspreidt, net als voorlichting over de stickers.</p> <p><i>Huidig beleid: is er al sprake van gemeentelijke regelgeving op dit gebied?</i></p> <p>Voor ongeadresseerd huis-aan-huisdrukwerk geldt momenteel een opt-outsysteem. Dit wil zeggen dat iedereen automatisch folders en bladen in de brievenbus krijgt, behalve als er op de brievenbus met een "NEE/JA" of "NEE/NEE" sticker staat aangegeven dat de bewoner hier niet van gediend is.</p>
<p>Relatie met Denk aan: Financiën Planning Communicatie</p>	<p><i>Financiële gevolgen en risico's: wat zijn de financiële gevolgen/risico's van het voorstel? Hoe worden eventuele kosten gedekt?</i></p> <p>De verkoop van oud papier en karton levert de gemeente Kapelle geld op, de verwerking van restafval kost geld.</p> <p>Het gemiddelde netto-tarief OPK (Oud Papier en Karton) per maand in 2018 was € 101,50 per ton, volgens de jaarrekening van OLAZ. De logistieke kosten bedragen € 29,56 per ton. Uit de begroting 2020 blijkt dat de marktvergoedingen voor oud papier dalen.</p> <p>Het tarief 2018 voor brandbaar afval bedraagt op basis van nacalculatie € 79,81 per ton ex. WBM (afvalstoffenbelasting € 13,21 per ton), volgens de jaarrekening van OLAZ. Uit de begroting 2020 blijkt dat de afvalstoffenheffing voor huishoudens niet 100% kostendekkend is, en dat de kosten toenemen.</p> <p>De verwachting is dat dit voorstel zowel de hoeveelheid oud papier zal verminderen, als de hoeveelheid restafval. Budgettair zal dit in totaal mogelijk licht negatief uitpakken, maar de milieuwinst van het voorstel weegt ruimschoots op tegen de geringe financiële gevolgen. Het voorkomen van afval is duurzamer dan achteraf recyclen.</p> <p><i>Overige gevolgen van de aanpak: welke andere relevante gevolgen brengt de aanpak met zich mee?</i></p> <p>Met het opt-in systeem voor ongeadresseerd reclamedrukwerk vergroten we het bewustzijn van het belang van duurzame keuzes bij alle inwoners, en realiseren we een positieve gedragsbeïnvloeding.</p>
<p>Bijlagen:</p>	<p>Geen</p>
<p>Afhandeling (invullen door griffier)</p>	

Artikel 52 Initiatiefvoorstel

1. Raadsleden dienen initiatiefvoorstellen schriftelijk in bij de voorzitter.
2. De voorzitter stelt een ontvangen initiatiefvoorstel zo spoedig mogelijk in handen van de agendacommissie die, met inachtneming van het bepaalde in artikel 147a van de Gemeentewet, een voorstel doet voor welke vergadering van de raad het voorstel op de agenda wordt geplaatst.